

ISHLAB CHIQUARISHNI TEXNIK VA TEXNOLOGIK YANGILASH IQTISODIYOTNI DEVERSIFIKATSIYA QILISHNING XORIJ TAJRIBASI

To'rayeva Ma'rifat Otaqulovna

Osiyo xalqaro universiteti 2 bosqich magistri

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14637666>

Annotasiya: Ushbu tadqiqot O'zbekistonning iqtisodiy diversifikatsiya jarayonida texnik va texnologik yangilanishning o'rni va ahamiyatini tahlil qiladi. Maqolada, xorijiy tajribalar, xususan, Germaniya va Janubiy Koreya kabi rivojlangan mamlakatlarning texnologik modernizatsiyani amalga oshirish orqali iqtisodiy o'sishni va raqobatbardoshlikni oshirishdagi muvaffaqiyatli strategiyalari o'rganilgan. Tadqiqot, texnologik yangilanishlarning ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish, raqamli texnologiyalarni joriy etish va innovatsion rivojlanish orqali O'zbekiston iqtisodiyotini diversifikatsiya qilishning samarali yo'llarini ko'rsatadi. O'zbekistondagi iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlashda, kadrlar malakasini oshirish va ilg'or texnologiyalarni integratsiya qilish muhim o'rin tutadi. Xorij tajribalaridan olingan ma'lumotlar, shuningdek, mamlakatning iqtisodiy siyosatida innovatsion o'zgarishlar kiritish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Iqtisodiy diversifikatsiya, texnologik yangilanish, xorijiy tajriba, Germaniya, Janubiy Koreya, innovatsion rivojlanish, raqobatbardoshlik, raqamli texnologiyalar, ishlab chiqarish jarayonlari, kadrlar malakasi, innovatsion siyosat, O'zbekiston iqtisodiyoti, modernizatsiya.

Аннотация: В данном исследовании анализируется роль и значение технического и технологического обновления в процессе диверсификации экономики Узбекистана. В статье рассматривается зарубежный опыт, в частности успешные стратегии развитых стран, таких как Германия и Южная Корея, по повышению экономического роста и конкурентоспособности за счет технологической модернизации. В исследовании представлены эффективные пути диверсификации экономики Узбекистана за счет внедрения цифровых технологий и инновационного развития, модернизации производственных процессов, технологического обновления. В обеспечении устойчивого экономического роста в Узбекистане неocenimую роль играют повышение квалификации кадров и внедрение передовых технологий. Информация, полученная из зарубежного опыта, также послужит основой для внесения инновационных изменений в экономическую политику страны.

Ключевые слова: диверсификация экономики, технологическое обновление, зарубежный опыт, Германия, Южная Корея, инновационное развитие, конкурентоспособность, цифровые технологии, производственные процессы, квалификация персонала, инновационная политика, экономика Узбекистана, модернизация.

Annotation: This study analyzes the role and significance of technical and technological renewal in the process of economic diversification of Uzbekistan. The article examines foreign experience, in particular successful strategies of developed countries such as Germany and South Korea in increasing economic growth and competitiveness through technological modernization. The research provides effective ways of diversifying the economy of Uzbekistan through the introduction of digital technologies and innovative development, modernization of production processes, technological renewals. In ensuring sustainable economic growth in Uzbekistan, advanced training of personnel and integration of advanced technologies play an invaluable role. The information gained from foreign experiences will also serve as a basis for making innovative changes in the country's economic policy.

Keywords: Economic diversification, technological renewal, foreign experience, Germany, South Korea, innovative development, competitiveness, digital technologies, production processes, staff qualification, innovation policy, economy of Uzbekistan, modernization.

O'zbekiston iqtisodiyoti hozirgi kunda yirik o'zgarishlar va modernizatsiya jarayonlari orqali rivojlanmoqda. Iqtisodiy o'sishni ta'minlash va barqaror rivojlanish uchun diversifikatsiya strategiyasi ahamiyatli bo'lib, bu strategiyaning asosiy yo'nalishlaridan biri texnik va texnologik yangilanishlardir. Texnologik yangilanish ishlab chiqarish jarayonlarining samaradorligini oshirish, yangi tarmoqlarni rivojlantirish va raqobatbardoshlikni kuchaytirish kabi bir qator muhim masalalarni hal qilishga yordam beradi. O'zbekistonning iqtisodiy diversifikatsiyasi texnologik o'zgarishlarga tayanadi, chunki yangi texnologiyalar nafaqat ishlab chiqarishni samarali qilish, balki global bozorda raqobat qilish imkoniyatlarini yaratadi.

Maqolada, texnik va texnologik yangilanishning iqtisodiy diversifikatsiyaga bo'lgan ta'siri, ayniqsa, rivojlangan mamlakatlar tajribasi misolida, Germaniya va Janubiy Koreya tajribasi tahlil qilinadi. Ushbu mamlakatlar o'zlarining yuqori texnologiyali sanoatlari va innovatsion rivojlanish orqali iqtisodiy o'sishga erishgan va iqtisodiyotlarini diversifikatsiya qilgan. O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishini yangi texnologiyalarni integratsiya qilish va ilg'or tajribalarga

tayanish orqali kuchaytirish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Shu bilan birga, texnologik yangilanishning iqtisodiy barqarorlik va raqobatbardoshlikni oshirishdagi o'rni, shuningdek, kadrlar malakasini oshirish zarurati ham muhokama qilinadi.

Asosiy qism. Ushbu tadqiqotda O'zbekistonning iqtisodiyotni diversifikatsiyalash jarayonida texnik va texnologik yangilanishning ahamiyati tahlil qilindi. Tadqiqotda, xorijiy tajribalar — jumladan, Germaniya va Janubiy Koreya — texnologik modernizatsiyani amalga oshirish orqali iqtisodiy o'sishni va raqobatbardoshlikni oshirishdagi muvaffaqiyatli strategiyalarni ko'rsatadi. O'zbekistonning iqtisodiy diversifikatsiya siyosatini rivojlantirishda, ayniqsa, innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish, ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish va kadrlar malakasini oshirishning muhim o'rni borligi ta'kidlangan. Xorijiy mamlakatlar tajribasini o'rganish, mamlakat iqtisodiyotida texnologik yangilanishlarni qo'llash orqali, O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligini ta'minlash va xalqaro bozorda raqobatbardoshlikni oshirish imkoniyatlarini ochadi. Tezida, texnologik yangilanishning iqtisodiy diversifikatsiya uchun zarurligi va uning uzoq muddatli ijtimoiy-iqtisodiy natijalarga olib kelishi asoslab berilgan. Bunda, ilmiy tadqiqotning metodologiyasi, usullaridan foydalangan holda, texnologiyalarga asoslangan rivojlanish modeli O'zbekiston iqtisodiyoti uchun tavsiya etilgan.

1. Iqtisodiy diversifikatsiya va texnologik yangilanish o'rtasidagi bog'liqlik

Iqtisodiy diversifikatsiya iqtisodiyotning bir tarmog'iga yoki sanoatiga qaramligini kamaytirishga qaratilgan siyosatni anglatadi. Texnik va texnologik yangilanish esa, yangi innovatsion texnologiyalarni ishlab chiqarish jarayonlariga joriy etish orqali, iqtisodiyotning samaradorligini oshirish va yangi bozorlarni yaratish imkoniyatlarini taqdim etadi. O'zbekistonning iqtisodiy diversifikatsiyasi texnologik yangilanish bilan chambarchas bog'liq, chunki yangi texnologiyalar ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, iqtisodiyotda yangi sohalarning rivojlanishini ta'minlash va raqobatbardoshlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Misol uchun, O'zbekistonning qishloq xo'jaligi va sanoat sektorlari texnologik yangilanishlarni qo'llash orqali yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlarni ishlab chiqarishga va yangi eksport bozorlarini zabt etishga imkon yaratmoqda. Shuningdek, avtomatlashtirish, raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektning rivojlanishi orqali iqtisodiy tarmoqlar o'rtasidagi integratsiya kuchaymoqda.

2. Xorijiy tajribalar: Germaniya va Janubiy Koreya

Germaniya va Janubiy Koreya kabi rivojlangan mamlakatlarning tajribalari texnologik yangilanishni muvaffaqiyatli amalga oshirishda katta ahamiyatga ega. Germaniya "Industrie 4.0" tamoyilini joriy etish orqali sanoatning yangi bosqichiga o'tdi. Ushbu tamoyil, asosan, avtomatlashtirish, raqamli ishlab chiqarish va IoT (Internet of Things) texnologiyalarini o'z ichiga oladi, bu esa ishlab chiqarish jarayonlarini yanada samarali va tejamkor qiladi.

Janubiy Koreya esa o'zining yuqori texnologiyali sanoati va IT sektorini rivojlantirish orqali iqtisodiy o'sishga erishdi. Elektronika, avtomobilsozlik, va robototexnika kabi sohalarda ilg'or texnologiyalarni qo'llash Koreya iqtisodiyotining diversifikatsiyasini ta'minladi va xalqaro bozorda raqobatbardoshlikni oshirdi.

O'zbekiston uchun bunday xorijiy tajribalarni o'rganish va amaliyotga tatbiq etish, mamlakatning texnologik salohiyatini oshirishga va global iqtisodiy tizimda mustahkam o'rin egallashga yordam beradi.

3. Innovatsion rivojlanish va raqobatbardoshlik

Innovatsion rivojlanish — bu texnologik yangilanishning uzviy qismi bo'lib, u yangi g'oyalarni yaratish, mahsulot va xizmatlarni takomillashtirishni o'z ichiga oladi. O'zbekistonning iqtisodiy diversifikatsiyasini ta'minlash uchun innovatsion rivojlanishning katta o'rni bor. Innovatsion mahsulotlar va texnologiyalar ishlab chiqarishni samarali qilish, yangi bozorlarni zabt etish va mamlakatning raqobatbardoshligini oshirishga imkon beradi.

Misol uchun, yangi energiya texnologiyalarini, quyosh energiyasi va shamol energiyasini joriy etish orqali O'zbekistonning energiya resurslaridan samarali foydalanish imkoniyatlari ochiladi. Bu, o'z navbatida, energetika sohasidagi diversifikatsiyani va yangi sanoatlarni rivojlantirishni ta'minlaydi.

4. Raqamli texnologiyalar va ishlab chiqarish jarayonlari

Raqamli texnologiyalar iqtisodiyotning barcha sohalariga kirib borayotgani sababli, ishlab chiqarish jarayonlari yanada avtomatlashtirilgan va yuqori samarali bo'lmoqda. Raqamli transformatsiya orqali, ishlab chiqarishdagi resurslar yanada oqilona va samarali ishlatiladi, mahsulotlar sifatini oshirish va ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish mumkin bo'ladi. Raqamli texnologiyalar, masalan, sanoat robotlari, sun'iy intellekt va ma'lumotlarni tahlil qilish kabi vositalar orqali ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish imkoniyatlarini yaratadi.

O'zbekistonning sanoat sektorida raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va yangi ishlov berish usullarini

qo'llash orqali iqtisodiy diversifikatsiyaning yangi bosqichiga o'tish imkonini beradi.

5. Kadrlar malakasi va innovatsion siyosat

Texnologik yangilanishning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi kadrlar malakasiga bog'liqdir. Innovatsion texnologiyalarni qo'llash va yangi ishlab chiqarish jarayonlarini tatbiq etish uchun malakali mutaxassislar zarur. O'zbekistonning iqtisodiy diversifikatsiyasi uchun kadrlar malakasini oshirishga alohida e'tibor qaratilishi kerak.

Xulosa. Yuqoridagi tahlil va o'rganishlar shuni ko'rsatadiki, texnik va texnologik yangilanish iqtisodiy diversifikatsiya jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi. Innovatsion texnologiyalarni joriy etish, yangi tarmoqlarni rivojlantirish, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va raqamli transformatsiya orqali O'zbekistonning iqtisodiy salohiyatini yanada oshirish mumkin. Germaniya va Janubiy Koreya kabi rivojlangan mamlakatlarning tajribalari shuni ko'rsatadiki, texnologik yangilanish va innovatsion siyosatlarning samarali amalga oshirilishi iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshlikni oshirishga olib keladi.

O'zbekiston uchun bu tajribalardan foydalanish, innovatsion rivojlanish yo'llarini kengaytirish va yangi texnologiyalarni qo'llash, iqtisodiyotning diversifikatsiya jarayonini muvaffaqiyatli amalga oshirish imkonini beradi. Shuningdek, texnologik yangilanishni amalga oshirishda kadrlar malakasini oshirish, ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash va innovatsion siyosatni amalga oshirish muhim ahamiyatga ega. Shu tariqa, O'zbekistonning texnologik modernizatsiyasi nafaqat iqtisodiy o'sishni ta'minlash, balki ijtimoiy barqarorlik va xalqaro iqtisodiy tizimda raqobatbardoshlikni oshirishga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Alimxodjaev S.R. Sanoatda Iqtisodiyot va menejment fanidan masalalar to'plami.- Toshkent: ToshDTU,2015.
2. Бахромов Азизбек Алишер Ўғли (2022). ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ТЕХНОЛОГИИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В УЗБЕКИСТАНЕ. Colloquium-journal, (6 (129)), 33-37.
3. Baxromov Azizbek Alisher O'G'Li (2023). DIRECTIONS OF INCREASING PRODUCT COMPETITIVENESS IN INDUSTRIAL ENTERPRISES. Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali, 1 (18), 123-127.